

Militær profesjonsetikk i endring?

I sin prøveforelesning til PhD-graden påpeker Rino B. Johansen at forståelsen av den militære profesjonen står i et spenningsforhold mellom profesjonens faste kjerne og endringer av for eksempel konseptuell og operasjonsmessig art.¹

De siste 20-25 årene har Forsvaret stått overfor store endringer. Norske soldater har i mer enn ti år drevet avansert bakkekrig i Afghanistan. Norske fregattbesetninger har drevet piratjakt i Adenbukten. Og norske jagerfly har deltatt i offensive luftoperasjoner i Libya. I hvilken grad har dette preget profesjonsforståelsen i Forsvaret?

I dag står vi imidlertid overfor en ny situasjon med andre utfordringer enn det deployeringene bød på: Vi har forlatt Afghanistan og har bare små enheter deployert i internasjonale tjeneste. Den sikkerhetspolitiske situasjonen er i endring. Våpenteknologi (som droner) og anti-terrorberedskap er også forhold som har innvirkning på profesjonsforståelsen og hvordan en tenker etikk og moral inn i den. I tillegg står Forsvaret overfor en omstilling – for ikke å si transformasjon – som går utenpå det meste av det vi har sett tidligere. Ny personellordning med innføring av «other ranks» kan også by på utfordringer med hensyn til hvordan vi skal forstå den militære profesjonen.

Dette er bakteppet for de artiklene vi byr på i dette nummeret av *PACEM*. Professor Desiree Verweij ved den nederlandske krigsskolen har skrevet om fremtidens militæretiske utfordring og, ikke minst, hva som best gjør oss i stand til å møte dem.

Tidligere forsvarssjef Sverre Diesen spør i sin artikkel om den omstillingsprosessen Forsvaret er inne i representerer en etisk utfordring.

Med utgangspunkt i Preussens nederlag for Napoleon under slaget ved Jena og Auerstedt bruker Harald Høiback Gerhard Johann David von Scharnhorsts tanker om militær kompetansebygging til å vurdere både norsk innsats i Afghanistan og behovet for å bruke samspillet mellom teori og erfaring og kritisk refleksjon i våre militære utdanningsinstitusjoner.

¹ En justert utgave av prøveforelesningen er publisert i *PACEM* 2015-1 s. 55-68: Rino B Johansen: «Den militære profesjon – endring og kjerne».

Høibacks kollega ved Forsvarets stabsskole, Stein Helge Kongsrød, vurderer i sin artikkel hvilken betydning innføringen av ny militær ordning har for profesjonsidentiteten.

Christoffer Wøllestad ser på innføringen av ny ordning for militært tilsatte (OMT) i et sosiologisk lys.

Professor George Lucas, Stockdale Professor of Ethics ved U.S. Naval War College, har nylig publisert en bok om cyberkrigføring og etikk og har skrevet en artikkel for oss om dette temaet.

Til slutt – utenfor tema – trykker vi Nils Terje Lundes artikkel *Statsprester uten statskirke* som fokuserer på feltprestenes situasjon som statstjenestemenn etter at statskirkeordningen ble brakt til opphør ved siste årsskifte.

God lesning.

Leif Tore Michelsen

PS: Redaktøren ber om unnskyldning for at dette nummeret av PACEM er blitt forsinket og lover å være tilbake i rute med neste nummer.